

De nyeste tyske slagskipene som deltok i 2. verdenskrig (Bismarck og Tirpitz) hadde en størrelse på 42.000 tonn (offisielt 35.000 tonn) og skyts med kaliber 38 cm.

Hitler ønsket en hurtig oppbygging av den tyske marinen, og i særdeleshet gjaldt dette slagskipsflåten da disse fartøyene etter hans mening kunne skaffe en hurtig og gunstig avgjørelse av sjøkrigen.

Han forandret etter hvert mening, bl.a. på grunn av mangel på råstoff. Slagskipsklassen (H-klassen), som 40,6 cm kanonene var beregnet på, ble stillet i bero til "etter krigen", og skytset ble disponert som kystartilleri.

Hvert av de 6 H-klasse slagskipene var planlagt bestykket med 8 stk. 40,6 kanoner i dobbeltårn. Dette er årsaken til at noen av kanonene har kileåpningen mot venstre, andre mot høyre.

Pansertårnene og affutasjen for slagskipene var, da byggeprogrammet ble avbrutt, ikke produsert.

Det ble derfor konstruert et spesielt pansertårn og affutasje for oppstilling på land. Denne fikk av tyskerne betegnelsen "Bettungsschiessgerüst C/39". **(vedlegg 14.)**

To andre viktige modifikasjoner ble foretatt på alle 40,6 cm. kanonene som ble montert på land:

Kanonene ble anordnet med utskiftbart kjernerør.

Den opprinnelige slagskipskanonen hadde ikke dette. Kanonene ble modifisert i kammeret slik at de også kunne skyte "ADOLF" granater. Konstruksjon av disse granatene ble påbegynt etter at slagskipsprogrammet var skrinlagt og var en ammunisjon spesielt beregnet for langtrekkende "Cross-Channel-shooting". Navnet til disse granatene ("ADOLF" granater) er opphavet til benevnelsen - "ADOLF" kanoner.

Strategien bak utbyggingen.

I sin bok "Hitlers Atlantic Wall" statfester Colin Patridge bl.a.:

The Vaagsøy raid on Christmas Day 1941 finally convinced Hitler that Norway was "the zone of destiny" in this war. On all the Norwegian sites, the Narvik-Harstad area received priority.

Hitler var personlig sterkt engasjert i kystartilleriutbyggingen langs hele Atlanterhavsvollen, og spesielt i Nord-Norge.

Dette fremgår bl.a. fra Willie A. Boelckers bok **"Hitlers Konferenzen mit Albert Speer 1942-1945"**.

Referater fra endel av disse konferanser viser dette engasjementet.

10 jan 1942 - Führer-weizung zur Rustung 1942

Die Kriegsmarine:

Innenfor rammen av tilgjengelige råstoffressurser skal tyngdepunktet legges på utbygging og understøttelse av u-båtvåpenet. Dette medfører at sikringen av de norske kystfarvann blir viktig.

Utbyggingen av kystforsvaret skal derfor fortsette. Der Führer la overordentlig stor vekt på utbyggingen av jernbanenettet i Norge og erklærte at dette måtte sikres ved å hindre fiendtlig angrep mot den norske kysten.

Kommentar fra bokens forfatter:

Der Führer forlangte kategorisk utbygging av jernbanen i Nord-Norge. Frykten for fiendtlig invasjon, og behovet for å sikre jernbanetransporten samt å kunne garantere etterforsyningstransportene, var årsaken til at Hitler egenhendig beskjeftiget seg med kystforsvaret og jernbaneutbyggingen i Nord-Norge- helt til krigens slutt.

19/4-1942-(Führer Hauptquartier):

Der Führer forlangte kategorisk utbygging av jernbanestrekningen Mo-Fauske samt tverrforbindelse til "Polarkuste". Den stipulerte byggetid på 2 år ble ikke godtatt av "Der Führer". Ansvar for utbyggingen ble fratatt "Wermachtbefelshaber" og pålagt Reichskommissar Terboven.

13/5-1942-(Führer Hauptquartier):

Der Führer gjør svært ettertrykkelig oppmerksom på at det byggeprogram han har forlangt i Norge er av overordentlig stor betydning. Programmets gjennomføring - eller ikke gjennomføring kan avgjøre krigen.

28/6-29/6 1942-(Führer Hauptquartier):

Der Führer understreker på nytt at sikringen av Norge og utbyggingen av jernbanenettet skal betraktes som et krigsavgjørende tiltak.

13/8 1942-(Führer Hauptquartier):

(Noen av Hitlers grunnleggende tanker om utbygging av kystbefestninger).

Det har vist seg at 3,5 m betongdekke holder stand selv mot de største flybombene. Også 2 m betongdekke holder stand mot de fleste større bomber som hittil er anvendt. Siden store bomber bare kan anvendes i et begrenset antall, er det bare unntakskvis mulig å få fulltreffere mot mindre mål.

Der Führer bestemte at befestningsarbeidene i Atlanterhavsvollen bare skal utføres som faste (permanente) arbeider såfremt forsvarsanleggene tjener til forsvar av viktige punkter. Permanente godt fortifiserte anlegg er "personellbesparende".

Feltmessig utbygde anlegg trenger ingen fulltreffer for å bli ødelagt. Slike anlegg- og personelle - ødelegges lett av lufttrykk og splinter.

Når det gjelder forsvar av gunstige steder for fiendtlig landgang må man ha klart for seg at fiendtlig landgang ikke kan forhindres av die Deutshe Kriegsmarine, og i regelen heller ikke av die Luftwaffe.

Artilleristøttepunktene må bygges slik at landgangsstedene også er beskyttet mot angrep i ryggen. Man må være klar over at det tunge artilleriet ikke er egnet til forsvar mot hurtig

gående mindre fartøyer, og heller ikke mot stridsvogner. De tunge batteriene må derfor tildeles beskyttelsesbatterier av mindre kaliber.

Hovedoppgaven til kystbefestningene er å avvise alle angrepsdemonstrasjoner og skinnangrep, også av alvorligste slag, med bibehold av slagkraften inntil fiendens egentlige hensikt er klarlagt slik at angrepsreserven kan settes inn på riktig måte.

Den forutsatte bygging av slagskip utsettes til etter krigen. Planlagt utrustning og materiell til slagskipene skal benyttes til utbygging av kystbefestningene.

Hitler sammenfattet sitt syn og slo fast :

- a. En provisorisk utbygging av kystbefestninger er for ham uten interesse. Statusrapporter over slik utbygging er ikke lenger nødvendig.
- b. Bestandig (permanent) utbygging må videreføres også i vintermånedene slik at befestningene i mai neste år (1943) har oppnådd tilstrekkelig tetthet og styrke.
- c. Betongproduksjonen skal med alle midler økes. Hitler er når som helst rede til å gi anvisning om nødvendige tiltak for å øke produksjonen.

"Viking" - programmet (utbygging i Norge og Danmark) ble deretter spesielt behandlet. Først og fremst var Hitler opptatt av byggingen av de 4 tyngste batteriene - herunder Trondenes og Engeløy.

Han overprøvde den planlagte betongstyrken og bestemte at denne skulle være omkring 3,50 m. Videre bestemte han at så langt mulig skulle utbyggingen skje ved at kanonene ble sprengt ned i grunnen og dermed utnytte den beskyttelse som fjellet kunne gi, og samtidig oppnå et mindre angrepsmål og utnyttelse av naturlig kamuflasje.

OT bemyndiges til å gi melding til Hitler om utførelse av byggetiltak som ikke svarer til erfaringene fra "Westwallen".

På grunn av at utbyggingen av Trondenes og Engeløya batteri dro ut i tid, forlangte Hitler i midten av oktober 1942 en ny termin for når materiellet skulle være på plass på byggestedene.

I begynnelsen av februar 1943 fikk han kjennskap til status for utbyggingen av de 4 tunge batteriene samt oppgitt termin for ferdigstilling.

Hitler forlangte å få angitte termin for ildeberedskapen ved de 4 tunge batteriene, men da marinen ennå ikke hadde fulgt opp gitte anvisninger, var det p.t. ikke mulig å gi slik terminoppgave.

Det ble vist til at betongen sannsynligvis ikke ville være ferdig før sensommeren 1943 og at kanonenes ildeberedskap ikke kunne garanteres før dette tidspunkt.

Hitler mente at forberedelsene for disse store byggearbeidene allerede skulle vært utført. Særlig fordi at arbeidskraft og utstyr, som ikke kunne utnyttes fullt ut til byggearbeider i de 2 verste vintermånedene, allerede var tilgjengelig.

Hitler forlangte at det på et senere tidspunkt ble bygget festningsanlegg i Lyngenfjorden for beskyttelse av jernbanen, da denne måtte løpe langs kysten. I tillegg ble det sannsynligvis behov for festningsanlegg mot svenskegrensen i området Bjørnefjell.

Hitler er av den formening at for å få full utnyttelse av krigsfangene i byggevirkomheter også under dårlige klimatiske forhold, må disse få bedre forpleining og underbringelse.

Dermed kan antallet reduseres til halvparten gjennom dobbel arbeidsytelse av de i gjenværende. Dette vil også forenkle bygging av brakker, bekledning og annen

underbringelse av krigsfangene. Hitler gir forordninger om vinterbekledning, regntøy og skotøy for krigsfangene under norske vinterforhold.

18/1-1943 (Führer Hauptquartier)

Hitler fastsetter at organisasjon Todt skal gi første prioritet til utbygging av marinebatterier, dernest jernbane, vei og havner.

Han slår på nytt fast at jernbaneutbyggingen i Norge kan ha avgjørende virkning på krigens utfall.

Hitler er svært tilfreds med at batteri "Lindemann" (3 stk 40,6 cm) på franskekysten (Blanc Nez) nå var ferdigstillet.

29/3-1943 (Führer Hauptquartier):

Hitler bekjentgjør et skriv fra den norske "Militrbefelshaber" av 28/4-43 der denne anser at havneutbygging og bygging av militært viktige veier må ha prioritet foran jernbaneutbygging.

Hitler slutter seg ikke til dette, og bestemmer at "Militarbefelshaberen" ikke lenger skal beskjeftige seg med slike spørsmål, men overlate utbyggingen til Organisasjon Todt - "Einsatzgruppe Wiking".

Hitler slår på nytt fast at jernbaneutbyggingen i Norge er overordentlig viktig og at den som ikke medvirker til dette påtar seg en stor skyld.

22-23/5-1944 (Führers Hauptquartier):

Hitler bestemmer at byggeaktiviteten på Atlanterhavsvollen i Frankrike skal opphøre.

Byggingen av kystbefestninger i Norge og Danmark skal imidlertid videreføres.

Til u-båtbunkere og kystbefestninger i Norge og Danmark er i tiden august/40 til mai/44 brukt i alt 17.968.000 kubikkmeter betong, og i perioden mars/43 til mars/44 ble anvendt alene 8.634.000 kub.m. betong.

Et viktig argument for Hitlers sterke satsing på Atlanterhavsvollen var også planene for operasjon "**Barbarossa**" (angrepet på Russland).

På grunn av at tyskerne ikke klarte å nedkjempe det engelske flyvåpenet måtte operasjon "**Sjøløve**" (angrepet på England) "utsettes" til etter Barbarossa. Dermed ville bl.a. norskekysten bli mer utsatt for engelske angrep.

Hitler betraktet permanente forsvarsanlegg som personellbesparende og kunne når disse var ferdige overføre mest mulig tropper til østfronten og samtidig ha et sterkt forsvar mot engelske angrep i vest.